

Inspirationsmateriale til undervisning

Netværksanbringelser

45748

Udviklet af:
Irene Rasmussen
Klosterbanken 54
4200 Slagelse
Tlf.: 58548048/20692027

1. Uddannelsesmålets sammenhæng til FKB/TAK

Uddannelsen ”Netværksanbringelser” hører til i den fælles kompetencebeskrivelse (FKB) nr. 2629, ”Pædagogisk arbejde med børn og unge”.

FKB’en kan findes på <http://efteruddannelse.dk> eller under ”Uddannelser” på www.epos-amu.dk.

Uddannelsesmålet er relevant for familieplejere.

Arbejdsfunktioner

Omfanget af netværks- og slægtsanbringelser i Danmark kendes ikke, da disse anbringelser ikke registreres særskilt. Ifølge Socialpædagogernes Landsforbund skønnes det, at mellem 5 og 8% af samtlige anbringelser sker i egen slægt. De undersøgelser, der har fundet sted på landsplan gennem de sidste 10 år, har vist forskellige resultater afhængig af, hvordan begrebet ”netværksanbringelse” bliver defineret. Af Servicelovens nye bestemmelser, der trådte i kraft 1. januar 2006, fremgår det, at en kommune, ved en anbringelse af et barn, skal overveje muligheden for en anbringelse i en netværksplejefamilie. Ordet netværksplejefamilie anvendes - i stedet for slægtsfamilie - for at understrege, at der ikke nødvendigvis skal være biologisk bånd mellem barn og plejeforældre; det afgørende er, at der er en vis tilknytning barn og familie imellem.

At arbejde som netværksplejefamilie er en kompliceret opgave, det er derfor vigtigt, at disse familier får den nødvendige støtte til det daglige arbejde, samt at de bliver rustet fagligt til opgaven.

Netværksplejefamilier skal være bekendt med den relevante lovgivning omkring netværksanbringelse. De skal være bevidste om de konflikter, der kan opstå mellem på den ene side de familiemæssige eller private bindinger til barnet og dets forældre og på den anden side det professionelle arbejde med barnet. Netværksplejefamilier skal være bevidste om, hvad det kræver at arbejde med et plejebarn, og hvilke konsekvenser dette arbejde kan få for egen familie. De skal kende deres muligheder for at få støtte samt have evnen til at anmode om og tage imod denne støtte.

Deltagerforudsætninger

Deltagerne vil have meget forskellige forudsætninger. Der vil være netværksplejefamilier, der har biologiske børnebørn i pleje. Der vil være netværksplejefamilier, der har søskendes børn i pleje. Der vil være netværksplejefamilier, der arbejder med børn, de har fået kontakt med gennem deres professionelle arbejde, f.eks. i

Netværksanbringelser

Grundlæggende undervisningsmateriale

daginstitution eller skole. Aldersspredningen blandt deltagerne må forventes at være stor, da deltagerne kan være bedsteforældre eller søskende.

Samtlige deltagere vil være følelsesmæssigt optaget af arbejdet med plejebarnet og kan være sårbare over for at tale om baggrunden for barnets anbringelse.

Struktur

Det vil være hensigtsmæssigt, at deltagerne har deltaget i uddannelsen “Arbejdet som familieplejer”. Deltagerne har mulighed for at deltage i de øvrige uddannelser målrettet plejefamilier: Tværfagligt samarbejde om plejebarnet, Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre og Anbragte børns udvikling.

2. Ideer til tilrettelæggelse

I tilrettelæggelsen skal der tages højde for, at deltagernes situation kan være meget forskellig. I undervisningen lægges der vægt på, at deltagerne får mulighed for at arbejde ud fra egne erfaringer. Undervisningen foregår i dialog med deltagerne.

Undervisningen bør i udstrakt grad være praksisorienteret. Dette betyder, at de teoretiske oplæg eksemplificeres, gerne med deltagernes praktiske eksempler. Det er vigtigt, at deltagerne arbejder med egne holdninger og forestillinger, da praksis erfaringsmæssigt tager udgangspunkt i disse.

I tilrettelæggelsen skal underviseren lægge vægt på en vekselvirkning mellem teoretiske oplæg og praktiske eksempler fra litteraturen eller deltagernes hverdag.

Uddannelsen skal være procesorienteret; det er derfor en god ide, at det er den samme underviser under hele uddannelsen.

Erfaringer viser, at det bør tilstræbes at afholde uddannelsen udelukkende for netværksplejefamilier.

Temaer

Kurset omhandler følgende emner:

1. Præsentation og introduktion til uddannelsen.
2. At være netværksplejefamilie.
3. Relevant lovgivning.
4. Faglig udvikling – supervision.
5. Opsamling, evaluering og etablering af netværk.

Ad 1. Præsentation og introduktion til uddannelsen:

Underviseren præsenterer sig selv og giver en kort introduktion til uddannelsens emner. Der lægges fra starten vægt på at få skabt en åben og tillidsfuld atmosfære. Underviseren fremstår positiv og problemløsende. Deltagerne præsenterer sig selv, fortæller om egne erfaringer og tilknytning til plejebarnet. Der gives god tid til deltagernes præsentation, da det antagelig er nyt for deltagerne at være i et forum med andre netværksplejefamilier.

Derefter drøfter deltagerne indbyrdes i mindre grupper, hvilke forventninger de har til uddannelsen og hvilke emner de er optaget af, som de gerne ser belyst på uddannelsen. Efterfølgende samles deltagernes forventninger i plenum med det formål at skabe fælles viden om deltagernes måske samstemmende, måske forskellige forventninger til uddannelsen.

Ad 2. At være netværksplejefamilie:

Under dette tema skabes rum for debat, udveksling af forventninger til og erfaringer med det at være netværksplejefamilie. Det er vigtigt, at netværksplejefamilien er bevidst om den balance og rollefordeling, der er i deres familie, samt hvilken forandring arbejdet med plejebarnet har skabt i familien.

Her arbejdes med den dobbeltrolle, netværksplejefamilien har, hvor de er familie til barnet og samtidig professionel plejefamilie.

Temaer til drøftelse under dette emne kunne eksempelvis være:

- Hvordan opretholder vi livet i egen familie?
- Hvordan skabes plads til evt. egne børn og hvordan inddrages egne børns opfattelse af situationen?
- Hvilke forventninger har plejefamilien til barnet og barnets forældre?
- Hvilke forventninger har plejefamilien til den øvrige familie, og hvilke forventninger har den øvrige familie til plejefamilien?
- Hvilke forventninger tror plejefamilien, forvaltningen har til plejefamilien?
- Hvilke forventninger tror plejefamilien, barnets forældre har til plejefamilien?
- Har plejefamilien behov for tid sammen uden plejebarnet – og hvad betyder dette for plejebarnet?
- Hvad gør en plejefamilie, hvis plejebarnet ikke trives i familien?
- Hvordan forholder plejefamilien sig til evt. hemmeligheder eller stridigheder i familien?
- Hvordan vil det være, når hjemmet bliver en offentlig arbejdsplads?

Efter et oplæg og en kort drøftelse i plenum kan det anbefales, at deltagerne deles i grupper efter Triade-modellen (se ”Opgaver og undervisningsmaterialer”).

Netværksanbringelser

Grundlæggende undervisningsmateriale

Der gives en fælles tilbagemelding fra grupperne, hvor underviseren fremdrager evt. generelle erfaringer/dilemmaer. Underviseren kan afslutte emnet med forslag til handlemuligheder.

Ad 3. Relevant lovgivning:

Netværksplejefamilien skal på et grundlæggende niveau kende de lovgivningsmæssige rammer for arbejdet som netværksplejefamilie. Emnet bør indeholde følgende:

- Servicelovens bestemmelser omkring undersøgelser, foranstaltninger, regler for samvær og ophør af foranstaltning. Handleplaner.
- Godkendelse af netværksplejefamilier, netværksplejefamiliens retsstilling.
- Tavshedspligt - indberetningspligt.
- Ansættelsesvilkår – herunder kontrakter og regler for aflønning.
- Netværksplejefamiliens historiske og samfundsmæssige placering.

Ad 4. Faglig udvikling og supervision:

At skabe betingelser for udvikling hos plejebarnet

Der gives et kort oplæg om barnets emotionelle udvikling, hvori indgår de almindeligste reaktioner på omsorgssvigt og børns overlevelsesstrategier.

Med udgangspunkt i deltagernes erfaring drøftes, hvordan det daglige arbejde i plejefamilien kan tilrettelægges, så barnet støttes i en positiv udvikling. Underviseren giver under dette emne forslag til pædagogiske strategier i forhold til konkrete handle- og reaktionsmønstre hos børnene.

Under dette emne indgår, hvorledes plejefamilien kan inddrage ressourcer i barnets netværk med henblik på at støtte kontinuiteten i barnets liv, samt i hvilket omfang barnet selv kan medvirke aktivt til sin egen udvikling.

Anbringelser i familie og slægt vil ofte medføre betydelige tab, sorg og uforløste konflikter. Dette kan komplicere anbringelsen; det er derfor vigtigt, at netværksplejefamilien er parat til at søge og modtage støtte og vejledning fra den anbringende kommune.

Emnet indeholder et oplæg om nødvendigheden af at kunne udvikle sig fagligt samt modtage supervision/vejledning eller støtte i arbejdet med plejebarnet.

Netværksanbringelser

Grundlæggende undervisningsmateriale

Ad 5. Opsamling, evaluering og etablering af netværk:

Uddannelsen afsluttes med en fælles opsamling af forløbet og en evaluering af selve uddannelsen.

Et tema for opsamling kan være, at hver deltager nævner 1 -2 udsagn/emner/oplevelser fra denne uddannelse, der vil få betydning for det fremtidige arbejde som netværksplejefamilie.

Underviseren kan foreslå, at deltagerne drøfter muligheden for at etablere et eller flere netværk mellem sig, således at de efterfølgende kan danne et fælles fagligt forum, hvor de kan drøfte deres oplevelser samt udveksle erfaringer.

Deltagerne modtager bevis for gennemførelse af uddannelsen.

3. Opgaver og undervisningsmaterialer

Triader – en arbejdsmodel

Tre personer arbejder sammen, en interviewer, en observatør og en fortæller.

Interviewerens opgave er

At få fortælleren til at uddybe, forklare og afklare, således at fortælleren bliver mere klar over egne ressourcer, følelser, problemer osv. Intervieweren skal opmuntre fortælleren, og det er vigtigt at følge op på de udsagn, der kommer, ved at spørge dybere.

Observatøren

Skal være optaget af, hvilke typer spørgsmål intervieweren bruger, om de er understøttende? Om de lukker af for processen? Observatøren skal give tilbagemelding til intervieweren.

Fortælleren

Er den, der fortæller sin egen historie ud fra eget valg.

4. Litteraturliste mv.

Lov om social service. Seneste udgave.

Bente Baggesen Med hjerne og hjerte – dilemmaer når plejebørn anbringes i slægten. KABU. 2005. www.kabuprojekt.dk.

Netværksanbringelser

Grundlæggende undervisningsmateriale

Nicolai Poulsen	Familierådslagning og slægtanbringelser. Familieplejen Fyn. KABU-projekt 2005.
Familieplejen Frederiksborg Amt	Slægtspleje og Slægtsanbringelser. KABU-projekt 2005. www.ffa.dk .
Karin Kildedahl	Det anbragte barn. Dafolo, 1997.
Niels Peter Rygård	Tidlig frustration. Gyldendal Uddannelse, 2001.
Andreas Lindemann og Anne Dorthe Hestbæk	Slægtsanbringelser I Danmark – en pilotundersøgelse. Socialforskningsinstituttet, 2004.
- Netværksanbringelser – en filmserie om fokuspunkter af Sten Rehder (www.vikingmedia.dk).